

EMÈRITA AUGUSTA

- Història
- La ciutat

Fòrums

Teatre i amfiteatre

Circ

Trama urbana / *Domus*

Aqüeductes i pantans

Història

Entorn de l'any 25 aC August va fundar la colònia d'Emèrita Augusta (l'actual Mérida, a Extremadura) a la província de Lusitània, amb l'objectiu principal d'assentar els legionaris més veterans de les guerres contra els càntabres i els àsturs. La seva ubicació en una vall favorable per travessar el riu Guadiana i punt de trobada entre dues vies principals (la Via de la Plata, de nord a sud, i la que unia *Complutum* amb *Olisipo*, d'est a oest), la convertia en nus de comunicacions de tot l'occident de la península Ibèrica. El territori era ric en recursos naturals: matèries primeres, terra per al cultiu, boscos i aigua. Capital de la província Lusitània des del 15 aC, Emèrita es va transformar durant els segles I i II dC en una esplèndida ciutat monumental, amb tots els edificis, espais i serveis propis d'una gran urbs romana.

Des de finals del segle III i el segle IV la ciutat experimenta un renovat desenvolupament gràcies a la reforma administrativa de Dioclecià, que la va convertir a la capital de la Diòcesi de les Hispànies i en una de les ciutats més importants del món romà. Es reconstrueixen diversos edificis públics, s'aixequen nombroses mansions urbanes i s'enriqueixen les vil·les rurals.

Al segle V els pobles germànics (sueus, alans i vàndals) van lluitar per apoderar-se de la ciutat. A mitjan segle VI Emèrita va ser capital del regne visigot, però la cort va acabar traslladant-se a Toledo. Des de llavors el buit provocat per la falta d'un poder polític fort va ser omplert pels bisbes de la metròpoli emeritense, la qual cosa va implicar un impuls constructiu de clara significació cristiana: es van edificar i van restaurar basíliques, monestirs, escoles i hospitals. La importància de la ciutat es mantindria després de la invasió àrab (713), fins a la fundació de Badajoz en l'últim terç del segle IX.

La ciutat

Fòrums

Emèrita disposava de dos fòrums, un per a la ciutat i l'altre per a la província.

Del fòrum municipal es pot veure part del pòrtic i el Temple de Diana, d'època d'August. A desgrat del nom amb què es coneix, s'ha pogut determinar la dedicació del temple al culte imperial gràcies a les escultures allà trobades.

Del fòrum provincial romanen la porta que el comunicava amb el fòrum municipal, mal anomenada Arc de Trajà, i restes del temple, també de culte imperial.

Teatre i amfiteatre

El teatre i l'amfiteatre formen un conjunt construït segons un únic projecte i sobre el mateix turó, sobre el qual recolzen les seves respectives graderies.

El teatre és l'edifici més ben conservat i més grandios de Mérida. Va ser inaugurat el 16-15 aC i reformat en diverses ocasions. La seva *cauea* o graderia tenia capacitat per a 6.000 espectadors. El més destacable de l'edifici és el *frons scaenae*, compost de dos pisos decorats amb columnes de marbre i una sèrie d'escultures de déus i retrats imperials. Rere el *frons scaenae* hi havia un peristil o pòrtic enjardinat.

Inaugurat l'any 8 aC, l'amfiteatre és de dimensions considerables, encara que està construït amb materials pobres (granit, maó i formigó). Medeix un poc més de 126 m x 102 m i la sorra 54'50 x 41'15 m. La seva estructura és l'habitual, amb una *cauea* apta per a 15.000 espectadors i unes *fossae* en forma de creu.

Circ

El circ va ser construït al segle I dC fora muralla, al fons d'una vall en el pendent de la qual es recolza un dels costats de la graderia, amb capacitat per a uns 30.000 espectadors. Les seves proporcions (440 x 115 m) són notables i la seva estructura és excepcionalment visible. L'arena ocupa una extensió de 30.000 m², dividida per una *spina*, que estava decorada amb escultures i obeliscos, dels quals només resten les fonamentacions. En l'extrem oest es trobava la monumental *porta pompae* (d'on sortien les desfilades) i, a banda i banda, els *carceres* o cotxeres.

Trama urbana / Domus

La trama urbana formava la retícula pròpia de les fundacions romanes, a partir del *Decumanus Maximus* i del *Cardo Maximus*. Encara és possible contemplar restes d'alguns carrers i de diverses *domus*. D'aquestes les

més notables són les anomenades Casa de l'Amfiteatre i Casa del Mitreu, ambdues situades extramurs, per la seva extensió i luxe i pels seus bells mosaics, entre els quals destaca el Mosaic Cosmològic.

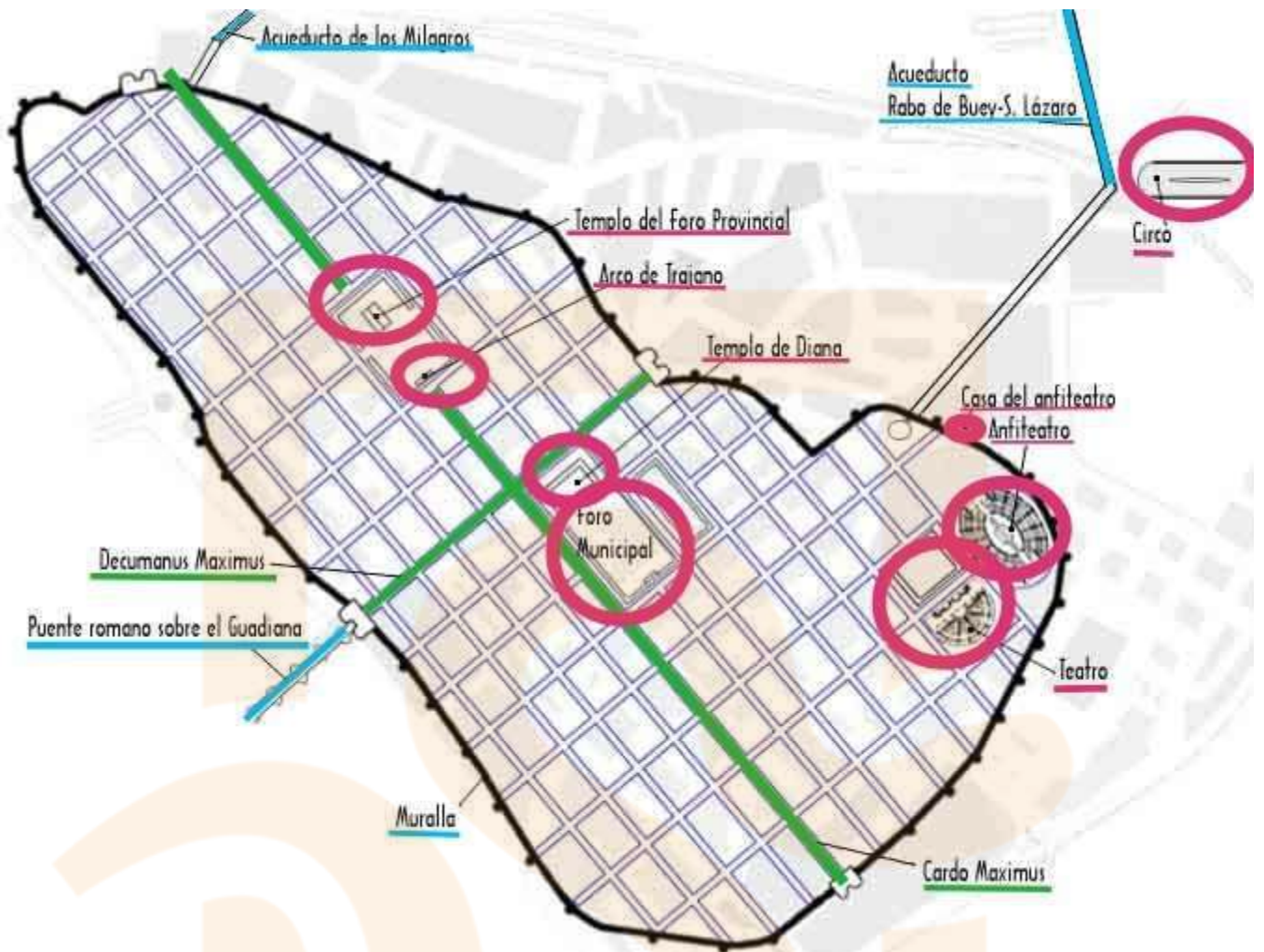
Pont

El Decumanus Maximus desembocava en la porta que donava al pont sobre el Guadiana, de 60 arcs i 792 m de llarg i construït amb un nucli de formigó romà revestit de carreus encoixinats. Al llarg dels segles ha estat restaurat en nombroses ocasions.

Aqüeductes i pantans

Un altre aspecte molt destacat d'Emèrita Augusta són les infraestructures hidràuliques que es troben en l'interior de la ciutat i sobretot en el seu entorn. Així, es conserven restes dels tres aqüeductes que fornien aigua a la ciutat, algunes corresponents a galeries subterrànies i d'altres a canalitzacions elevades, com el tram més cèlebre, l'anomenat Acueducto de los Milagros. Dos dels aqüeductes prendrien l'aigua dels embassaments propers de Prosèrpina i de Cornalvo, encara que recentment s'ha posat en dubte l'origen romà d'ambdós pantans.

Plànol, reconstruccions i maqueta d'Emèrita Augusta

Restes del pòrtic del fòrum municipal

Restes del temple erròniament anomenat de Diana i en realitat dedicat al culte imperial, en el fòrum municipal

El *frons scaenae* del teatre, des d'un *uomitorium* i des de la *cauea*

Amfiteatre

Circ

Detall del pont sobre el Guadiana

Aqüeducte de San Lázaro

Castellum aquae
de l'aqüeducte de San Lázaro

Més imatges en [Simulacra Romae](#) i [Un paseo por Augusta Emerita](#)